

De Volksrepubliek China heeft diplomatieke betrekkingen aangeknoopt met zes voormalige Sovjet-republieken. Tegelijkertijd predikt Peking nog steeds het socialisme en doet het er alles aan afscheidingsbewegingen binnen de eigen grenzen de kop in te drukken. Hoe verkoopt het Chinese bewind dit tegenstrijdige optreden aan zijn burgers?

door onze medewerker
DIRK-JAN VAN DEN BERGH

PEKING - "Koop het *Avondblad van Peking* en lees hoe slecht het gaat met de economie in Rusland," klinkt het door de metro in de Chinese hoofdstad. De krantenverkoper is snel van zijn stapel kranten af. Het *Avondblad*, een staatskrant die te koop is voor zes cent, verdraait de feiten niet, maar vestigt de aandacht op de negatieve kanten van de 'Nieuwe Situatie' in de voormalige Sovjet-Unie.

Dat gebeurt ook in de *Jeugdkrant van Peking*, een weekblad dat bij alle straatstalletjes te koop is. De krant bracht onlangs een uitgebreid verhaal over 'De Laatste Winter van de Sovjet-Unie'. Sombere zwart-wit beelden van het Kremlin flankeren de tekst en onder het artikel prijkt een foto van een rij Russen met boodschappentassen.

De laatste uren van het Sovjetrijk worden gedetailleerd be-

China meet chaos ex-Sovjet-Unie breed uit

Het Parool, 18 januari 1992

schreven en het artikel eindigt waarschuwend met een citaat uit de afscheidsrede van Gorbatsjov: 'Het behouden van de eenheid van de staat is volgens mij het belangrijkste. Steeds wanneer het oude Rusland zich in een situatie van verdeeldheid bevond, moest het nederlagen incasseren...'

Als contrast met de abominabele situatie in de voormalige Sovjet-Unie worden foto's en artikelen gepubliceerd over de successen van de Chinese economie. De Engelstalige *China Daily* bij voorbeeld. Een foto van enkele buitenlanders die boodschappen doen, heeft als bijschrift: 'Mensen uit het Oostblok worden aange trokken door China's overvloedige markten.'

Een andere editie toont een tot de nok gevulde groentewinkel. 'Voedsel, heerlijk voedsel. De groentewinkels in Peking zijn druk bezig goederen in te slaan. De Beitaipingzhuang (een voedselmarkt, red.) heeft honderd soorten gezuurde groenten uitgestald om de klanten tevreden te stellen...'

Intussen klaagde het *Economische Dagblad* verleden week dat het moeilijk is te bepalen wat de luxe-goederen van de jaren negentig zijn. "In de jaren zeventig

waren de drie grote dingen die iedereen wilde hebben: de fiets, het polshorloge en de naaimachine. In de jaren tachtig ging het om de kleuren-tv, de ijskast en de wasmachine.

Pijlsnel

De economische ontwikkelingen gingen pijlsnel en aan het begin van jaren negentig hadden de Chinezen bij elkaar 166 miljoen tv's, 26 miljoen ijskasten en 87 miljoen wasmachines. En nu? Zijn het de telefoon, de auto en een eigen woning? Of de videorecorder, de stereotoren en de airconditioner?"

Al deze vruchten van economische bloei zouden onmogelijk zijn geweest zonder het politieke bestel van het huidige regime onder leiding van Deng Xiaoping, is de teneur.

Het 'Socialisme met Chinese karakteristieken' dat in de jaren tachtig ontluikte, heeft economische opbouw als basis. Het probeert de politiek van hervormingen en de open deur naar het buitenland te verenigen met respect voor de 'vier fundamentele principes': het volgen van de weg van het socialisme, van de Dictatuur van het Proletariaat, van de leiderschap van de Communistische Partij (CCP) en van het Mar-

xisme/Leninisme/Denken van Mao Zedong.

Het socialisme moet dus met hand en tand worden verdedigd, en dat is een taak die steeds ingewikkelder wordt naarmate meer landen het afzweren. Peking krijgt steeds meer het gevoel het slachtoffer te worden van een wereldwijd complot, dat er op is gericht het communisme uit te roeien. Zover is het nog niet.

Het propagandaministerie heeft zijn vuurmonden nu gericht op hen die de CCP aanvankelijk aan de macht brachten: de boeren. Op 26 december, de ochtend nadat Gorbatsjov ontslag nam, drukten alle grote kranten paginagroot het communiqué van het achtste plenum van het Centrale Comité af over 'Verbetering van de Landbouw en Werk in de Boerendorpen'.

Vervolgens werden de kranten overspoeld met berichten over kaderleden die naar het platteland werden gestuurd om de boeren te doordringen van de juistheid van de leer van het Socialisme met Chinese karaktertrekken. Daarbij gaat het, aldus het *Volksdagblad*, de 'Tong en Strot van de CCP' van 6 januari om het 'Vastgrijpen van drie Taken': het verdiepen en ontvouwen van patriottisme, het collectivisme en

de socialistische opvoeding. Vooral dat laatste is cruciaal. De CCP is in feite een reusachtige Boerenpartij, die van oudsher haar roots op het platteland heeft, in tegenstelling tot de Communistische Partij van de voormalige Sovjet-Unie, die opgroeide in de grote steden. Het is dus zaak dat de achthonderd miljoen boeren, die voor een groot deel in onwetendheid leven, in het ga-reel blijven, zodat de partij zich verzekerd weet van een stabiele achterban.

'Wanneer er geen stabiliteit en algehele vooruitgang heerst in de dorpen op het platteland, zal het volk in zijn geheel geen relatief goed levensstandaard bereiken,' en dat leidt tot chaos, aldus het officiële communiqué van het achtste plenum.

Afschrikwekkend

De chaos in de voormalige Soviet-Unie moet als afschrikwekkend voorbeeld dienen. De erkenning van de nieuwe republieken, wordt vergoelijkt met het argument dat betrekkingen ermee bijdragen aan economische opbloei van de regio Centraal-Azië.

China respecteert de keuze van andere volkeren, maar is al snel met het tonen van de negatieve gevolgen van deze vrijheden. Behalve de rijen voor de winkels toont de Chinese staatstelevisie nog vrijwel dagelijks beelden van de burgeroorlog in Georgië.

Het zijn argumenten die tellen voor Chinezen. Weliswaar is chaos cyclisch in China, maar als het even kan probeert men te schipperen met een wankele stabiliteit. En met een volle maag maak je nu eenmaal geen revolutie.